

Bestedingsvoorstel: Sociale bescherming
Onderbouwing doeltreffendheid, doelmatigheid en evaluatie (CW 3.1)

1. Doel(en)	Achtergrond Verminderen van armoede en ongelijkheid is één van de lange termijn hoofddoelen van het beleid voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS) van Nederland (Beleidsnotitie 2022) en het VN streven <i>Leave no one behind</i>. Extreme armoede neemt wereldwijd weer toe, mede door de COVID-19-crisis. In 2030 leven er naar verwachting wereldwijd 1 miljard mensen in (extreme) armoede. Inzet op SDG's, waaronder SDG 1 'geen armoede', is daarom nog belangrijker geworden. Doelstelling Sociale bescherming is belangrijk om tot duurzame economische ontwikkeling te komen waar ook de armste groepen de vruchten van kunnen plukken. In het AIV-advies 'Sociale Bescherming in Afrika' (AIV-advies 118) wordt geconcludeerd dat sociale bescherming een bewezen effectieve manier om armoede en ongelijkheid duurzaam te verminderen. Daarbij zijn <i>cash transfers</i> zijn een effectief instrument voor overheden om die sociale bescherming te bieden. <i>Cash transfers</i> zijn een vorm van inkomstensteun en dragen bij aan doelen zoals voedselzekerheid, (klimaat)weerbaarheid, hogere productiviteit, behoud van persoonlijk bezit en waardigheid in tijden van crisis, het stimuleren van de lokale economie, schoolgang van kinderen, het versterken van de positie van vrouwen en verbeterde sociale cohesie. Het bijdragen aan de verstrekking van <i>cash transfers</i> stelt niet alleen in staat in levensonderhoud te voorzien en op termijn uit de armoede te ontsnappen, maar heeft ook een economisch multipliereffect. In de kabinetsreactie (BZDOC-1708183576-83) is aangegeven dat het AIV-advies heldere aanknopingspunten biedt voor intensivering van de Nederlandse inzet op het gebied van sociale bescherming en directe ondersteuning van kwetsbare groepen in Afrika. Tevens is daarbij vermeld dat er middelen zijn vrijgemaakt in de begroting van BHOS 2022 voor een extra bijdrage aan <i>cash transfers</i>.																												
2. Beleidsinstrument(en)	Wereldwijd is de inzet op sociale bescherming via <i>cash transfers</i> sterk toegenomen. Internationale organisaties, denk tanks en wetenschappers roepen op tot veelvuldiger en grootschaliger gebruik van <i>cash transfers</i>. <i>Cash transfers</i> dragen namelijk aantoonbaar bij aan sociale bescherming van kwetsbare groepen mensen. Dit blijkt onder andere uit onderzoek van de Wereld Bank (WB) en de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV). Geleerde lessen tav <i>cash transfers</i> Onderzoek van o.a. de WB toont aan dat <i>cash transfers</i> een belangrijke rol kunnen spelen om mensen te helpen in hun basisbehoeften te voorzien, juist tijdens een crisis zoals de COVID-19-pandemie of in tijden van stijgende brandstof- en voedselprijzen zoals door de crisis in Oekraïne. Klassieke bezwaren dat cash transfers beschikbaar gesteld geld aan minder nuttige zaken zou worden uitgegeven (drank, sigaretten, luxe goederen), zijn ongegrond: aankoop van voedsel blijkt veruit de grootste bestemming, met stip gevolgd door uitgaven voor onderwijs en gezondheidszorg. AIV-bevindingen en advies In 2021 concludeerde de AIV dat <i>cash transfer</i> programma's effectief armoede kunnen bestrijden en een 'multipliereffect' hebben op de economie. De AIV adviseert daarom om te investeren in sociale bescherming via <i>cash transfer</i> programma's en beveelt daarbij bepaalde voorwaarden aan. Werkwijze en effecten Een goede analyse van de context en de lokaal geldende sociaal economische dynamiek is daarbij essentieel: <i>Cash transfers</i> dienen aan te sluiten op de lokale context waarin ze worden besteed om onbedoelde, negatieve effecten te voorkomen. Daarnaast is het van belang dat <i>cash transfer</i> programma's een lange termijn perspectief hebben en in samenwerking met lokaal bestuur worden opgezet en uitgevoerd. Multilaterale kanalen zoals <i>multidonor trust funds</i> zijn doorgaans geschikte kanalen, vanwege lage transactiekosten, schaalvergroting en demping van risico's.																												
3. A. Financiële gevolgen voor het Rijk	bedrag x EUR miljoen <table><tr><td></td><td></td><td>2023</td><td>2024</td><td>2025</td><td>2026</td><td>2027</td></tr><tr><td>Artikelonderdeel</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>5.2</td><td>Overig armoedebeleid</td><td>20</td><td>20</td><td>20</td><td>20</td><td>20</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>			2023	2024	2025	2026	2027	Artikelonderdeel							5.2	Overig armoedebeleid	20	20	20	20	20							
		2023	2024	2025	2026	2027																							
Artikelonderdeel																													
5.2	Overig armoedebeleid	20	20	20	20	20																							
B. Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren	N.v.t.																												

4. Nagestreefde doeltreffendheid	<i>Cash transfers</i> zijn een doeltreffend instrument om doelstellingen van het Nederlandse OS-beleid te bereiken. <i>Cash transfers</i> verkleinen economische en sociale achterstand en dragen daarmee bij aan het doel om armoede en ongelijkheid te verminderen. Het AIV advies laat zien dat <i>cash transfers</i> in sociale beschermingsprogramma's een positief effect hebben op toegang tot voedsel, onderwijs, gezondheidszorg, werkgelegenheid en de positie van vrouwen. Ook worden er meer productieve investeringen gedaan en is aangetoond dat <i>cash transfers</i> niet alleen bijdragen aan het ondersteunen en zelfs het overleven van individuen maar ook een '<i>multipliereffect</i>' kunnen hebben op de economie. Dit effect blijkt sterker in ontwikkelingslanden dan in meer ontwikkelde landen. Al met al ziet de AIV veel perspectief in goed doordachte en op de lokale situatie geënte instrumenten voor sociale bescherming. Deze positieve analyse sluit aan bij een eerdere conclusie van de Directie Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie (IOB) van het ministerie: 'Conditionele en onconditionele inkomensoverdrachten behoren op korte termijn tot de meest effectieve instrumenten om armoede en ongelijkheid te verminderen' (Transitie en inclusieve ontwikkeling in Sub-Sahara Afrika; IOB 2018).
5. Nagestreefde doelmatigheid	<i>Cash transfers</i> zijn een doelmatig instrument: • De <i>International Rescue Committee</i> concludeert dat de administratieve kosten van cash transfers laag zijn ten opzichte van andere sociale beschermingsprogramma's. Daarbij samenhangend zijn <i>cash transfer</i> programma's ook goed schaalbaar. Bovendien kunnen ontvangers <i>cash transfers</i> besteden op de manier die het beste past bij hun individuele noden. Er is op die manier weinig tot geen verspilling. • Verder kunnen de financiële transfers een breder '<i>multipliereffect</i>' teweeg brengen door een financiële impuls van onderaf aan de hele economie en door structurele effecten op opleidingsniveau en gezondheid. Dit door de AIV benoemde effect wordt breder herkend: ook een recent OECD-rapport constateert dat investeren in sociale bescherming vaak verstandig economisch beleid is. • Multilaterale samenwerking kan bijdragen aan de doeltreffendheid van <i>cash transfers</i> programma's. Zo kan de Wereldbank kan benodigde technische assistentie leveren (ook om efficiëntie verder te vergroten) en toezicht op de naleving van voorwaarden aan de kant van de overheden.
6. Evaluatieparagraaf	Directie Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie (IOB) voert periodiek evaluaties uit van beleid en uitvoering van beleid. Alle ODA-activiteiten binnen het Directoraat Generaal Internationale Samenwerking (DGIS) worden structureel geëvalueerd. Voor activiteiten van meer dan EUR 5 miljoen wordt daarvoor een externe evaluator gevraagd. Monitoring vindt waar mogelijk plaats via de betrokken ambassades. In het geval van sociale bescherming zal er voornamelijk in multilateraal verband worden gedoneerd. De wijze waarop evaluatie plaatsvindt, wordt mede bepaald door de samenwerkingspartner. Zodra exacte thematische invulling van deze intensivering is bepaald, is het mogelijk om duidelijker te formuleren hoe de evaluatie zal worden gedaan.